

عنوان مقاله: اماره مالکیت

محل انتشار:

فصلنامه تخصصی دانشنامه های حقوقی، دوره 2، شماره 4 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 48

نویسنده:

رضا ولویون - عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی

خلاصه مقاله:

اماره مالکیت جزو قواعد مهم فقهی و یکی از شایع ترین وسائل اثبات مالکیت است. به ویژه در مالکیت اموال منقول که نگاهداری سند مالکیت مرسوم نیست، حمایت از تصرف اهمیت زیادیتری پیدا می کند و تعدی به حق متصرف و مطالبه دلیل از او موجب اختلال در نظم اقتصادی و بازار مسلمانان می گردد. در تحلیل و بررسی مبانی اماره مالکیت دو ملاک وجود دارد: ملاک اول اغلیت است و ملاک دوم مقتضای طبیعت اولیه متصرف می باشد ولی ما در مقاله ملاک سوم را ذکر نمودیم و آن تشخیص عرفی است زیرا اگرچه ملاک در قاعده ید اغلیت نیست ولی لزوماً هم به مقتضای اولیه ید بر نمی گردد بلکه ملاک تشخیص عرفی است. در تعارض ید با اقرار میان حقوق دانان اختلاف نظر است، به موجب ماده 37 قانون مدنی: «اگر متصرف فعلی اقرار کند که ملک سابقاً مال مدعی او بوده است در این صورت مشارالیه نمی تواند برای رد ادعای مالکیت شخص مزبور به تصرف خود استناد کند.» اعتبار اماره مالکیت از میان می رود. برخی از استادان حقوق امتیاز یا تفاوتی میان اقرار و سایر ادله مالکیت قائل نبوده و برآنند که ثبوت حقانیت مدعی به هر دلیل که باشد اثر اماره مالکیت را از بین خواهد برد. در مقابل عده ای دیگر معتقدند که از ادله اثبات مالکیت تنها اقرار است که طبق صریح ماده مزبور می تواند اعتبار را از بین ببرد به دیگر سخن خصوصیتی در اقرار وجود دارد که در سایر ادله این خصوصیت نیست. لیکن ما به دو طریق حکم مقنن را توجیه نمودیم یکی اینکه چنانچه متصرف اقرار به سابقه مالکیت مدعی نماید تا پایان راه (تا زمان تصرفش) بار اثبات دلیل به عهده اوست. راه حل دوم را از مقایسه میان ماده 37 و مواد 1282 و 1283 قانون مدنی می توان استخراج کرد و گفته شد که اقرار متصرف مشمول ماده 1283 ق.م است و اقراری مرکب محسوب می شود.

کلمات کلیدی:

اماره مالکیت، ید، قواعد فقهی، اثبات مالکیت

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1164898>

